

Protokoll 5/2024

fört vid Skarpnäcks stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 25 april 2024 kl. 18:30-20:24, Skarpnäcks
kulturhus, Skarpnäcks allé 25

Ledamöter

Cecilia Obermüller (MP) Ordförande
Henrietta Ludwig (C) 1:e vice ordförande
Monica Lövström (S) 2:e vice ordförande
Curre Hansson (S)
Kristina Persdotter (S)
Pontus Olsson (S)
Tina Kratz (V)
Daniel Söderberg Talebi (V)
Kristina Lutz (M)
Johan Brege (M)
Billy Östh (M)
Lena Kling (L)
Sergej Salnikov (SD)

Ersättare

Domino Kai (MP)
Mahtab Sayadi (S)
Robert Svenander (S)
Ledrian Utter (V)
Emma Skepp (V)
Karro Olofsson (C)
Henrik Appelqvist (M)
Ann-Sofie Söderberg (M)
David Callgren (M)
Ann Hultmark Fridner (L)

Övriga närvarande

Karin Bülow Stadsdelsdirektör
Mia Berggren Nämndsekreterare
Hanna Jakhammer Avdelningschef
Lena Hedin Avdelningschef
Johanna Hult Avdelningschef
Elisabet Tullgren Avdelningschef
Jonas Ransmyr Avdelningschef
Stefan Lundh Kommunikatör
Maria Haskas Enhetschef

Paragraf

§§1-4, §§7-8, §§14-16, §30

Sekreterare

Mia Berggren

§ 1

Genomgång av närvaro

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) förklarade sammanträdet öppnat. Nämnden ajournerade sig mellan klockan 18:33-19:50 för Öppet forum med allmänhetens frågestund. Närvaron redovisas på sida 1-2.

§ 2
**Val av justerare och meddelande om tid för
protokolljustering**

Beslut

1. 1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) utses att tillsammans med ordförande Cecilia Obermüller (MP) justera dagens protokoll
2. Protokollet ska justeras den 30 april 2024.

§ 3

Godkännande av dagordning

Beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer förslaget till dagordning med tillägg av § 30 som behandlas efter § 13.

§ 4

Anmälan av protokolljustering

Anmäls att stadsdelsnämndens protokoll från den 21 mars 2024 justerades den 22 mars 2024.

§ 7**Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027**

SKA 2024/163

Beslut

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2025 med inriktning för 2026 och 2027, och överlämnar den till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

I ärendet Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 ska stadsdelsnämnden beskriva och analysera de kommande årens utveckling samt konsekvenserna för staden. Fokus ska vara de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden 2025-2027, utifrån förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten. Rapporten är ett underlag i arbetet med stadens budget 2025.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. 1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) yrkar bifall till Centerpartiets förslag, ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) yrkar bifall till Moderaternas förslag, ledamot Lena Kling (L) yrkar bifall till Liberalernas förslag och ledamot Sergej Salnikov (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns fem förslag till beslut och det är förvaltningens, Centerpartiets, Moderaternas, Liberalernas samt Sverigedemokraternas förslag. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

Förslag till beslut

Att delvis godkänna förvaltningens förslag beslu
Att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett förslag till inriktning utifrån Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige

Att därutöver anföra följande:

Centerpartiets vision för Stockholm är en grön, modern, öppen, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och företagare. Vår stadsdel ska fortsätta vara ett hem för levande föreningsliv och ett starkt civilsamhälle.

Stockholm har stora utmaningar. Efter att länge ha varit en ledstjärna i klimatarbetet, riskerar Stockholm att tappa fart i klimatomställningen. Utanförskapet på vissa platser är stort, kriminaliteten växer och Stockholm och Sverige befinner sig i en eskalerande våldsspiral orsakad av kriminella nätverk. Gängen måste bort från Stockholms gator. Det är svårt att hitta bostad, det är brist på både förskollärare och förskoleplatser och vi kämpar med att hinna bygga skolor i den takt vi behöver. Stockholms skolor är dessutom hårt pressade av en stram ekonomi vilket fått stora konsekvenser. Planbristen försvårar för barn och ungdomar att idrotta och få en meningsfull fritid. Dessa utmaningar ser vi även lokalt.

Stockholm utgörs av lokalsamhällen. Vi måste värna dessa och skapa stadsdelar med egna identiteter, levande centrum och kvarter. Centerpartiet tror på alla människors förmåga att själva forma sin egna framtid. Det viktigaste är inte varifrån du kommer, utan var du är på väg. Centerpartiet vill staka ut en hoppfull väg framåt för ett Stockholm som håller ihop. Det är vår politik som ger de bästa förutsättningarna att göra Stockholm bättre, mer öppet, företagsamt, grönt, tryggt och innovativt. I Centerpartiets budgetreservation för 2024 återfinns därför följande inriktningsmål:

- En öppen, trygg och attraktiv storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad
- En innovativ stad med ansvarsfull och hållbar ekonomi

C satsar på föreningsliv och ideella krafter som skapar meningsfull fritid och trygghet, med bl a lokalt föreningsliv samt idrottsrörelsen. I underlag för budget 2025 finns inga nya pengar till ideella krafter inom föreningsliv, idrott och fritid. Istället en text om att eventuellt avsluta eller inskränka de samarbeten som finns.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige för vilka prioriteringar som bör ligga till grund för planeringen för perioden 2025-2027.

Reservation

Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
Att uppdra åt förvaltningen att återkomma med förslag till inriktning utifrån Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige
Att därutöver anföra följande:

Vi har vår utgångspunkt i Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma vision för Stockholms framtid: En modern, frihetlig, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad, med en mångfald av människor, företag och föreningar. Vi bejakar stadens styrkor och särart, och framförallt tror vi passionerat på stockholmarnas potential och möjligheter att var och en och tillsammans forma sina egen framtid och förverkliga sina drömmar.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Vi tror på stockholmarnas förmåga och rätt att bestämma över sina egna liv och därför är det också viktigt att alla stockholmare är en del av samhällsbygget och både vill och kan bygga sig en bättre framtid. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som stockholmarna upplever. Det är inte ett löfte om att politiken kan lösa alla problem. Men det är ett löfte om att vi ska lösa de problem som bara kan lösas genom politiska beslut. Vi ska värna och utveckla Stockholm och ta tillvara på dess unika karaktär och skönhet. När staden utvecklas ska det göras med samförstånd med de som bor här.

Vi accepterar aldrig att människor i Stockholm får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem i delar av staden och som begränsar människors frihet.

Ordning och reda i stadens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter i staden ska fungera. Service och omsorg till stockholmarna är utgångspunkten i stadsdelsnämndernas verksamheter, oavsett som den handlar om förskola, äldreomsorg,

stadsmiljöarbete eller någon annan fråga som stadsdelsnämnderna tar beslut om.

Vi befinner oss nu i ett mycket osäkert omvärldsläge samtidigt som en djup lågkonjunktur. Det innebär stor osäkerhet och stora utmaningar på alla nivåer. Det ställer stora krav på planering, flexibilitet, beredskap och effektivitet.

Staden och stadsdelarna måste fortsätta och intensifiera arbetet med beredskap för kris och krig. När Sverige nu återinför och stärker totalförsvaret behöver stadsdelen arbeta för att nå de nya kraven och vara en del av en robust civil beredskap. Det ställer krav på alla verksamheter, all personal men också medborgarna. Stadsdelen behöver kontinuerligt arbeta för att utveckla beredskapen, öva och utbilda personal och informera medborgarna på ett effektivt sätt. Alla ska veta vad som finns, förväntas och ska göras om och när det blir kris, konflikt eller krig.

Stadsdelen har en komplicerad demografiskt utveckling de kommande decennierna. Just nu ett högt antal äldre och om ett par år en kraftig ökning av antalet barn. Det ställer krav på en på flera sätt komplicerad långsiktig planering både när det gäller kompetensförsörjning, personal och fysisk stadsplanering. Fler kommer behöva vidareutbilda sig, byta arbetsplats inom stadens verksamheter. Det är ingen lätt uppgift där staden behöver arbeta gemensamt.

Det kommande året förväntas inte antalet medborgare i stadsdelen öka väsentligt men om ett par år, osäkert exakt när på grund av osäkerhet i när det kommer byggas, kommer antalet öka kraftigt. Det är mycket positivt och stadsdelen behöver växa. Det ger ett betydligt bättre underlag för både ekonomi och verksamheter. Vi hoppas och arbetar därför för att de planerade byggnadsprojekten ska komma igång så snart som möjligt.

I planeringen är det viktigt att olika förvaltningar samarbetar bättre med varandra, främst utbildningsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, äldreförvaltningen. Mycket har blivit bättre med de nya styrdokument och samverkansformer som utvecklades under den förra mandatperioden men fortfarande finns det ”stuprör” mellan olika förvaltningar. Det behövs bättre samverkan och samsyn kring målbild och planering.

Vi har en mycket oroande och eskalerande våldsspiral i Stockholm. Antalet skjutningar och sprängningar har nått nya rekordnivåer. Det har skapat en ökad otrygghet i samhället i stort och drabbar alla invånare. Vi behöver ta ytterligare krafttag för att bekämpa våldet och gängen. De ska aldrig få inskränka på andra människors frihet

och äga våra gator och torg. Här behövs både förebyggande, restriktiva åtgärder och påföljder.

Vi vill omedelbart ha tillbaka våra ordningsvakter som den nuvarande majoriteten drog ner på och ett ökat antal från nivåerna 2022, vi vill också ha fler övervakningskameror. Det löser inte allt men närvaro av ordningsvakter har skapat ökad trygghet, förhindrat brott och lett till att fler brott utreds. I en perfekt värld vill vi inte ha ett övervakningssamhälle men övervakningskameror kan både verka förebyggande och att fler brott utreds.

Vi måste arbeta med båda, det förebyggande är grunden, det är där det kan stoppas före det utvecklas. Genom att exempelvis tidigt identifiera sk normbrytande beteenden. Här behöver vi ytterligare arbeta med mycket tidiga insatser från förskola och uppåt, bättre samverkan mellan skola, socialomsorg, polis. Mer platssamverkan där fler aktörer också civilsamhället, bostadsbolagen och näringslivet ska ha en viktig roll. Stadsdelen behöver också kontinuerligt identifiera platser (tillsammans med invånare, bostadsbolag, polis, civilsamhället och berörda förvaltningar); som upplevs som otrygga och göra åtgärder, det kan vara gångtunnlar, parkstråk, mörka gator exempelvis.

Den senaste veckan har kvinnor i Sverige mördats av en man de haft en nära relation med. Det är ytterligare ett år med ökning. Fruktansvärt och oacceptabelt. Mycket görs men mer måste göras. Vi välkomnar att förvaltningen arbetar med Islandsmodellen, bättre samverkan och tidiga insatser. Modellen behöver utvärderas och utvecklas med tid utifrån resultat.

En aktiv fritid och utbud av fritidsverksamheter för barn och unga är så viktig, för ökad trygghet, social sammanhållning, integration, en aktiv och givande fritid. Stadsdelen har sen länge ett stort utbud av aktiviteter som hela tiden behöver ses över och utvecklas. Det gäller att nå de grupper som ännu inte tar del av utbudet, som i många fall är de som verkligen behöver det. Det gäller både kultur, idrott och andra fritidsverksamheter. Här har civilsamhället, idrottsklubbar, kulturföreningar m.fl. en mycket viktig roll och samarbetet behöver utvecklas, både i form av IOP och andra former av samarbeten.

Arbetslösheten är hög och förväntas fortsatt öka under året. Det innebär en ekonomiskt pressad situation för landet, staden och enskilda individer. En prioritet för staden ska alltid vara att människor ska vara självförsörjande. Mer behöver göras för att nå det målet. Det gäller också näringslivsfrämjande åtgärder. Inget är mer viktigt för social trygghet, integration, stabilitet och utveckling.

Som förvaltningen utförligt redovisar kommer den nya socialtjänstlagen innebära stora förändringar organisation och verksamheter. Det kommer vara svårt och ta tid men är nödvändigt. Staden behöver här skjuta till resurser till stadsdelarna för att klara omställningen.

I takt med att inflationen har stigit har hyreskostnaderna ökat kraftigt, det berör alla verksamheter. Detta samtidigt som det finns ett stort behov av renoveringar. Investeringar i renoveringar är dyrt och skjuts ofta på av politiska skäl. Det är långsiktigt dumt. En konstlad nu är en investering för framtiden.

Under det kommande åren är det en prioritet att fortsätta arbeta aktivt med lokalförsörjningsplanen. Det är inte rimligt att betala höga kostnader för lokaler som är tomställda eller inte används effektivt. Behovet av lokaler är stort, inte minst från idrott, föreningsliv och kulturen. De lokaler vi har och råder över behöver ses över och mer behöver göras så fler får tillgång. Det finns ett antal hinder i vägen som staden försökt lösa under många år men det går för långsamt och nu med det akuta läget med både skenande kostnader och stort behov måste mycket mer göras.

Att ta hand om våra äldre är en av våra viktigaste kärnuppgifter. Vår stadsdel har ett mycket högt antal äldre äldre. Många av dem är friska och bor hemma. De vill ha tillgång till kultur, mötesplatser, trygga fina naturområden. Det är därför vi bland annat drivit på för att Kulanpremien för äldre ska utökas. Andra har behov av olika former av stöd, boende och omsorgsformer. Där värnar vi alltid individens rätt till valfrihet. Vi kan inte erbjuda allt för alla så nära de vill men vi kan i samarbete med andra stadsdelar och aktörer se till så att alla får det de behöver och önskar.

Antalet ensamma äldre är stort, vilket ofta leder till isolering och psykisk ohälsa. Här betyder bland annat öppna mötesplatser, kultur och evenemang riktat till andra mycket. Civilsamhället kan och vill göra så mycket och måste ges möjlighet att göra mer. Stadsdelen bör därför utveckla samarbetet med civila aktörer. I övrigt så behövs fortsatt satsning och utveckling av språkutveckling bland personalen.

I Sverige har vi skolplikt. Att många barn fortsatt inte går eller har stor frånvaro från skolan är ett stort samhällsproblem och leder till långsiktigt utanförskap. Riktade satsningar behövs därför att nå fler sk "hemmasittare". Förskolan är en fundamental del i barns utveckling för många barn går inte heller i förskolan. Det kan bero på olika saker men ofta om kunskapsbrist. Här behövs mer satsningar på att informera föräldrar om vikten av förskolan. Kompetensutveckling, språkutveckling bland personalen ska fortsatt prioriteras.

Välfärdsbrott är ett växande och allvarligt problem i samhället. Det inte bara urholkar förtroendet för våra institutioner, leder till korrupktion men drabbar främst dem som verkligen behöver välfärden. Vi måste ta krafttag mot minsta misstanke om brott. Här behöver olika förvaltningar samarbeta tillsammans och med polisen och staden behöver skjuta till pengar för att utbilda personal om otillåten påverkan.

Vår stadsdel har mest grönyta per invånare av alla stadsdelar och många som väljer att bo här väljer just Skarpnäcks stadsdel på grund av närheten till naturen. Under det kommande årtiondet kommer mycket att byggas i stadsdelen samtidigt som vi ska bevara så mycket grönyta som möjligt eller kompensera. Det är ingen lätt utmaning och här behövs en dialog och planering mellan olika förvaltningar. Staden behöver också skjuta till mer resurser.

Det finns fortsatt en problematik kring vem som ansvarar för vad och medborgarna vet ofta inte vem som ansvarar. Här behövs en ökad samverkan, bättre dialog och kommunikation. Det får aldrig vara så att saker inte åtgärdas eller missköts för att de ramlar mellan stolarna mellan olika förvaltningar. Och medborgarna behöver veta vem de ska vända sig till. Nedskräpning, skadegörelse och klotter är fortsatt ett stort problem som skapar otrygghet och minskad trivsel. Rent och snyggt ska vara ledstjärna i total nolltolerans ska alltid råda överallt. Våra gemensamma miljöer kräver ansvar av alla som bor här.

I övrigt hänvisar vi till moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige för vilka prioriteringar som bör ligga till grund för planeringen för 2025-2027.

Reservation

Ledamot Lena Kling (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att delvis bifalla stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen att återkomma med förslag till inriktningsbeslut i enlighet med vad som nedan anförs.
3. Att anföra följande.

Vi liberaler anser att varje människa bör få så stora möjligheter att forma sitt eget liv som möjligt. Det förutsätter att den enskilde individen själv kan styra över de verkligt avgörande besluten i livet.

I Liberalernas förslag till budget 2024 för fastslås därför tre inriktningsmål för stadens verksamheter.

1. Ett frihetens Stockholm som ger varje individ möjligheter att uttrycka sig och förutsättningar att leva ett självständigt liv
2. Ett grönt och innovativt Stockholm som är ledande i klimatomställningen och ger goda förutsättningar för ett fritt närings- och kulturliv.
3. Ett Stockholm med god ekonomi som slår vakt om de mänskliga rättigheterna, öppenhet och valfrihet.

Syftet med underlaget för budget 2025 med inriktning för 2026 och 2027 är att beskriva och analysera de kommande årens utveckling och konsekvenserna för staden. Identifierade utvecklingsbehov och strategiska prioriteringar ska redovisas. Det är därför anmärkningsvärt att både initiativ och reformvilja lyser med sin frånvaro under den rödgröna majoriteten. Vi vill framförallt lyfta bristen på fortsatt utveckling av den samhandling mellan stadens verksamheter som påbörjades föregående mandatperiod. Vi får återigen rapporter från stadens skolor att omfattande skolfrånvaroproblematik hänvisas tillbaka från socialtjänsten till skolorna själva att hantera, trots att Kommunfullmäktige enhälligt ställt sig bakom förtydligad riktlinjer om socialtjänstens medansvar för att stabilisera elevers skolgång. Konkret gemensam handling är svaret på komplexa utmaningar och exempelvis skolans och socialtjänstens utvecklade arbetssätt visar tydligt på positiva resultat. Det är ett arbete som inte kan anses vara klart eftersom så kallat stuprörstänk fortfarande förekommer inom stadens verksamheter.

Vidare vill vi framhäva vikten av att fokusera på de barn som omhändertas och placeras av socialtjänsten. Omhändertagna barn är i riskzon för att dras in i kriminalitet innan, under och efter en placering och ökat fokus måste därför läggas på deras vård och stödinsatser. Detta gäller oavsett placeringsform - familjehem, HVB eller låst institution. Att dessa barn ges goda möjligheter att klara skolgången, samt får hälsokontroller och ett sammanhållet stöd även efter en placering är grunden i att förebygga framtida kriminalitet eller andra sociala problem.

I Stockholm ska människor med funktionsnedsättningar kunna leva ett så gott och självständigt liv som möjligt. En stor del av detta är möjligheten att delta på daglig verksamhet och även rätten att själv välja utförare. Stockholms stad använder sig av ett LOV-system för att kunna erbjuda ett brett utbud av daglig verksamhet, som utförs i både kommunal och privat regi. Men när den rödgröna majoriteten tydligt aviserar att privata aktörer inte är önskvärda innebär det att både utbud och kvalitet riskerar att försämrars. De påstådda

övervinster som det rödgröna styret anser görs av privata utförare inom daglig verksamhet lyser med sin frånvaro.

Förskolan är en viktig del i barns fortsatta utveckling både vad gäller socialt samspel och fortsatt lärande. I det arbetet vill vi särskilda poängtera vikten av att i ett tidigt skede arbeta med värderingar. Gemensamt för en överväldigande majoritet av gärningspersonerna inblandade i den våldsvåg som skakat Stockholm under året är att dessa är minderåriga och pojkar. Det handlar om unga pojkar som tillägnat sig värderingar som lyfter fram våld som något manligt och önskvärt. Gemensamt är också att dessa pojkar oftast varit föremål för socialtjänstens insatser under många år. Det är barn vars problembeteenden ofta varit känt sen förskolan men inte tagits på fullt allvar i tid. Men om de värderingar som ligger till grund för de grova våldsdåd som drabbar hela samhället inte tas på allvar i ett tidigt skede är risken att problemet bara växer sig allt större.

Slutligen vill vi framhålla språkets betydelse och hur viktigt det är att barn som inte har svenska med sig hemifrån redan i förskolan får goda förutsättningar att utveckla sin svenska. Att förstå och kunna göra sig förstådd är nyckeln till fortsatt lärande. Utan goda språkkunskaper är annars risken att dessa barn hamnar efter i skolan tidigt och får svårigheter att komma ikapp. Det pedagogiska arbetet på förskolorna bör därför fokusera mindre på användning av skärmar och mer på att barnen ska lära sig socialt samspel med andra barn och pedagoger.

Sammantaget saknar vi viktiga initiativ och utvecklingsarbete från den rödgröna majoriteten. En mandatperiod måste handla om att vidareutveckla staden, inte endast förvalta. I övrigt hänvisar vi till Liberalernas budgetreservation 2024.

Reservation

Ledamot Sergej Salnikov (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till Skarpnäcks stadsdelsnämnden med ett underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 utifrån Sverigedemokraternas skuggbudget 2024.
3. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har i sin skuggbudget för 2024 redogjort för våra visioner, mål och inriktningar. För att genomföra detta ska

förvaltningen återkomma till nämnden med en omarbetad verksamhetsplan

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/163-1 (Godkänd - R 1) Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

§ 8**Upphandling av markskötsel och snöröjning av angränsande markområden till verksamhetslokaler för förskola och gruppbestäder**

SKA 2024/206

Beslut

1. Stadsdelsnämnden uppdrar åt stadsdelsdirektören att genomföra upphandling av markskötsel och snöröjning av angränsande markområden till verksamhetslokaler för förskola och gruppbestäder inom stadsdelsområdet Skarpnäck, fatta upphandlingsadministrativa beslut och tilldelningsbeslut, hantera eventuell överprövning och teckna avtal med leverantör.
2. Stadsdelsnämnden uppdrar åt stadsdelsdirektören att vid behov besluta om
  - a. partsbyte, det vill säga parts rättigheter och skyldigheter överläts på annan part
  - b. förlängning, uppsägning och mindre justering av avtal
3. Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning av ärendet

Avtalsperioden för gällande entreprenadkontrakt avseende markskötsel och snöröjning av angränsande markområden till verksamhetslokaler för förskola och gruppbestäder löper ut den 30 september 2024. Möjligheterna att förlänga avtalet har redan utnyttjats varför en ny upphandling måste genomföras.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar om att upphandling genomförs för markskötsel och snöröjning av angränsande markområden till verksamhetslokaler för förskola och gruppbestäder inom stadsdelsområdet Skarpnäck. Förvaltningen föreslår vidare att nämnden uppdrar åt stadsdelsdirektören att genomföra upphandlingen.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/206-1 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande markskötsel av förskolor samt gruppbestäder

§ 14**Kommunikationsprogram för Stockholms stad**

Svar på remiss från kommunstyrelsen (dnr KS 2024/112)

SKA 2024/77

Beslut

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stads kommunikationsprogram är ett styrande dokument för nämnders och bolagsstyrelser kommunikationsarbete. Kommunikationsprogrammet ska stärka stadens förmåga till ändamålsenlig kommunikation som är målgruppsanpassad, sammanhållen och värdeskapande för målgrupper och intressenter. Förvaltningen är positiv till förslaget på nytt kommunikationsprogram och lyfter särskilt programmets betoning på att ha ett kommunikativt perspektiv i stadens verksamheter. Utöver det lyfter förvaltningen vikten av att möta målgrupper som en kärnverksamhet. Förvaltningen önskar att stadsövergripande verktyg, riktlinjer och arbetssätt som stödjer en enhetlig, samordnad och effektiv kommunikation utvecklas vidare.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/77-3 (Godkänd - R 1) Kommunikationsprogram tjut
- SKA 2024/77-1.2 Bilaga - Kommunikationsprogram för Stockholms stad

§ 15**Remiss av förslag till ny avfallsplan för Stockholms stad 2025-2030**

Svar på remiss från avfallsnämnden, dnr 24NM4

SKA 2024/153

Beslut

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Stockholm vatten och avfall AB som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning av ärendet

Avfallsnämnden har utarbetat ett förslag till ny avfallsplan för Stockholm stad. Planen är i stort en revidering av nuvarande plan med skärpt fokus på cirkulär ekonomi.

Planen har fyra huvudmål som bryts ned till mer detaljerade delmål och varje delmål har ett antal åtgärder som stadens förvaltningar och bolag ansvarar för att genomföra för att målen ska uppnås. Skarpnäcks stadsdelsnämnd har huvudansvar för genomförandet av en åtgärd och är bidragande aktör för elva åtgärder, varav förvaltningen redan arbetar med ett flertal och resterande är genomförbara i samverkan inom staden.

Förvaltningen är positiv till förslaget och anser att det är en bra och framåtsträvande avfallsplan. Avfallsplanens koppling till stadens miljöprogram 2024–2030 och klimathandlingsplan 2024–2030 skapar en bra helhet och gör det enklare att arbeta in delmål och åtgärder i nämndens verksamhetsplan.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Särskilt uttalande

Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) lämnar ett särskilt uttalande enligt följande: 1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) ansluter sig till Moderaternas särskilda uttalande.

Moderaterna vill särskilt lyfta behovet av att Stockholms avfallshantering uppfattas som både effektiv och legitim. Hundratusentals stockholmare gör varje dag val för att göra vår stad ännu mer hållbar – då ska de kunna räkna med att stadens ambition är densamma.

EU:s avfallshierarki eller avfallstrappan förutsätter en relativt hög förståelse och medvetenhet kring hur avfall dels ska kunna motverkas, dels hur uppkommit avfall ska kunna hanteras. Det kräver information och god tillgänglighet till exempelvis återvinningsstationer i de fall då fastighetsnära insamling inte är möjlig.

Av de föreslagna indikatorerna där stadsdelsnämnderna särskilt berörs vill vi särskilt lyfta behovet av skötsel och städning av parker, grönområden och i anslutning till återvinningscentralerna. Inte minst eftersom Stockholms stad sedan årsskiftet genom Stockholm Vatten och Avfall är ansvarigt för stadens återvinningscentraler. Moderaterna har avsatt extra medel till städning och skötsel av stadsdelar och grönområden för att möjliggöra ett både trivsammare och grönare Stockholm.

Till detta vill vi också understryka behovet av mer effektiv upphandling av städning och skötsel. Genom samverkan och kunskapsutbyte stadsdelarna emellan vad gäller driftsupphandlingar, kan renhållningen och skötseln av stadsdelarna bli både bättre och mer kostnadseffektivt.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/153-2 (Godkänd - R 1) Förslag till ny avfallsplan för Stockholms kommun
- SKA 2024/153-1.1 Avfallsplan 2025 till 2030 utställningsversion
- SKA 2024/153-1.2 Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga

§ 16**Riktlinjer i stadens arbete mot våldsbejakande extremism**

Svar på remiss från kommunstyrelsen (dnr KS 2024/76)

SKA 2024/89

Beslut

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Stockholm stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism antogs av Kommunfullmäktige 2016. Stadsledningskontoret har nu tagit fram förslag till reviderade riktlinjer. Riktlinjerna har uppdaterats med en ny struktur för stadens arbete mot våldsbejakande extremism och med en tydligare beskrivning av roll- och ansvarsfördelningen i arbetet. De nya riktlinjerna omfattar även ett ökat fokus på förebyggande arbete mot hot som kommer från ensamagerande gärningspersoner och på extremism i online-miljöer.

Förvaltningen ställer sig sammanfattningsvis positiv till de reviderade riktlinjerna i arbetet mot våldsbejakande extremism. Det är viktigt att staden samlat ser över tillgång till och ändamålsenlighet i stöd till verksamheterna som ska genomföra arbetet med individer som radikaliserats. Såväl de enskilda individerna som medarbetare i staden kan behöva ytterst noggranna säkerhetsarrangemang. Det faktum att riktlinjen i hög utsträckning kopplar ansvaret till socialtjänstens verksamheter medför behov av resurser för att kunna utföra arbetet.

I ett förebyggande arbete mot målgruppen anser förvaltningen att närvaro på digitala arenor är av stor vikt, vilket också skulle kunna fördjupas och förtydligas ytterligare i riktlinjerna.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. 1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) yrkar bifall till Centerpartiets, Moderaternas och Liberalernas förslag, ledamot Sergej Salnikov (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns tre förslag till beslut och det är förvaltningens förslag, Centerpartiets,

Moderaternas och Liberalernas gemensamma förslag samt Sverigedemokraternas förslag. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C), ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) och ledamot Lena Kling (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för ett gemensamt förslag till beslut enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att riktlinjerna uppdateras i enlighet med vad som anförs nedan om ett tydligare fokus på värderingar som motverkar våld och främjar tolerans.
3. Att därutöver anföra följande:

Den högerextrema miljön i Sverige genomgår just nu en förändring där olika former av aktivism såsom flygbladsutdelning, torgmöten och annat minskar, medan så kallade kampförberedande aktiviteter ökar kraftigt – träning för att använda våld i politiskt syfte. Nordiska Motståndsrörelsen (NMR) som tidigare varit tongivande har försvagats och splittrats i takt med att en ny typ av aktörer etablerat sig – aktivklubbarna. Aktivklubbarna är en del av en global våldsriktad rörelse som fokuserar på fysisk träning och att bygga våldsförmåga.

Det är just synen på manlighet som nu bidrar till de högerextrema aktivklubbarnas ökade möjlighet att attrahera unga pojkar och män. Det pågår en generell värdeförskjutning i samhället som lyfter fram den starke mannen. En riktig man ska vara stor, stark och farlig. Han är mannen i huset och bestämmer över kvinnor. Och det är inte bara högerextrema krafter som sprider det budskapet utan även influerare som Andrew Tate, som fått en massiv följarskara världen över genom att sälja in konceptet om den starke mannens rätt. Det är inte heller enbart högextremister som ser möjligheter att rekrytera unga när den här sortens värderingar fått fäste. Unga pojkar och män som tillskansat sig värderingar som lyfter fram våld som något önskvärt och manligt är generellt i högre riskzon för att radikaliseras. De extremistiska miljöerna inspireras och inspireras ofta av varandra och samma maskulinitetsförhållande värderingar förekommer i såväl islamistiska, gängkriminella som fotbollshuliganrelaterade grupperingar.

Men högerextrema aktivklubbar och Andrew Tate är bara ytterligheter av en generell värdeförskjutning i samhället. Vi ser hur trender som "soft girl" eller "tradwife" sprider sig och får fäste, en önskan hos unga tjejer att bara vara hemma och överlåta försörjning

och ansvar till en man. Likaså rapporterar skolor om hur trakasserier mot hbtqi-personer ökar, personer som inte passar in i konservativa uppfattningar om vad som är rätt sätt att vara. Det förekommer även att föräldrar alltmer försvarar sina barns påhopp. Så kallade traditionella familjer lyfts fram som ett ideal.

Med anledning av detta anser vi att stadens riktlinjer för att arbeta mot våldsbejakande extremism också måste lyfta fram värderingsarbetet i våra verksamheter, utöver de demokratiska värderingar som redan nämns. Yrkesverksamma som kommer i kontakt med barn och unga - genom förskola, skola och fritid - behöver vara uppmärksamma på den här typen värderingar och riskerna de medför för ytterligare radikaliserings samt på ett professionellt sätt kunna föra dialog och verka för att alla platser där barn och unga vistas förblir trygga för vem som än väljer att vistas där.

Reservation

Ledamot Sergej Salnikov (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för ett eget förslag till beslut enligt följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande:

Stadens arbete riktas mot våldsbejakande extremism som är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål.

Det finns huvudsakligen tre extremistmiljöer: den våldsbejakande högerextremistiska, den våldsbejakande vänsterextremistiska och den våldsbejakande islamistiska miljön. Att stadens arbete fokuserar på dessa miljöer beror på att Säkerhetspolisen bedömer att det inom dessa finns individer och grupper som anser det som legitimt att begå brott med målet att förändra rådande samhällsordning i Sverige. De utgör ett hot mot demokratin och individens möjligheter att utöva sina demokratiska fri- och rättigheter.

Riktlinjerna täcker i stor utsträckning in extremistmiljöer och dess kringliggande problem samt möjliggörande förutsättningar. Det finns några delar i riktlinjerna som vi anser bör förtydligas för att inte missa målet med arbetet mot de tre extremistmiljöerna och för att belysa de kontextuella riskfaktorerna.

Under rubriken Arbete mot extremistisk propaganda bör Exempel på metoder och arbetssätt förtydligas för att säkerställa förståelsen för att alternativ fakta, eller falsk informationsspridning, är en betydande del i de flesta extremismmiljöerna. Nyligen har Sverige

som land och socialtjänsten som instans fått utstå en enorm propagandaattack med så kallade fake news eller alternativ fakta avseende den så kallade LVU-kampanjen. Vilket gav upphov till ett flertal stora säkerhetsrisker och som tillsammans med diverse koranbränningar resulterade i uppmaningar från de radikala islamistmiljöerna runt om i världen att attackera Sverige och svenskar. Bland annat mördades två svenskar i Bryssel och anställda inom socialtjänsten över hela landet har fått utstå enorm press på grund av hotnivån i samband med LVU-kampanjen.

Samtidigt har vi grupper som kan klassas under våldsbejakande autonomism, där den autonoma vänstern och diverse miljö-/djurrättsaktivister anser att olagliga metoder och viss våldsanvändning är accepterat under föreställningen att en grupp behöver skyddas mot förtryck, eller accelerationism som definieras som en extremistisk politisk strategi som med hjälp av våld och terror försöker påskynda en förment förutbestämd samhällskollaps för att kunna inrätta ett idealsamhälle. I Sverige och i flera andra länder har vi ett stort problem med extremistiska klimatrörelser som ger sig på vår infrastruktur, företag och personer med syfte att skada, förstöra och/eller sabotera. Även här är det viktigt att tidigt bekämpa propaganda och alternativ fakta.

Därmed anser vi att följande korrigeringsåtgärder bör göras under Arbete mot extremistisk propaganda – Exempel på metoder och arbetssätt för att tydliggöra att all form av extremistisk propaganda, slagord och alternativ fakta ska kunna bemötas:

Exempel på metoder och arbetssätt:

- Främja demokratiska värderingar på t.ex. skolan och arbeta utifrån demokratiska processer.
- Väva in ämnesspecifika digitala kunskaper kring källkritik och källtillit i undervisningen.
- Stärka medarbetare och föräldrar i hantering av högerextremistiska, vänsterextremistiska och islamistiska uttalanden och alternativa fakta.
- Undervisa och lyfta samtal och diskussioner kring komplexa och kontroversiella frågor med elever. Säkerställa att diskussionerna sker i en klassrumsmiljö där alla elever känner sig trygga.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/89-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande - Remiss av Riktlinjer i stadens arbete mot våldsbejakande extremism
- SKA 2024/89-1 Följebrev Riktlinjer i stadens arbete mot våldsbejakande extremism, KS 2024/76
- SKA 2024/89-1.1 KS 2024/76 Bilaga Remiss. Riktlinjer i stadens arbete mot våldsbejakande extremism

§ 30

Rättegångsfullmakt till vuxenenhetens chefer gällande Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

SKA 2024/254

Beslut

1. Stadsdelsnämnden lämnar fullmakt till enhetschef Therese Forsberg, biträdande enhetschefer Carin Bergqvist och Catharina Silvander samt tillförordnad biträdande enhetschef Niklas Curman vid Skarpnäcks stadsdelsnämnds vuxenenhet att var för sig företräda Skarpnäcks stadsdelsnämnd i ärenden avseende Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall i förvaltningsrätten samt kammarrätten. Med undantag för rätt att motta delgivning av stämningar äger ombud den behörighet som anges i rättegångsbalken 12 kap. 14 § första stycket.
2. Tidigare utfärdade fullmakter upphör att gälla.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Enligt Reglemente med allmänna bestämmelser för Stockholms stads nämnder, får nämnden själv eller genom ombud föra stadens talan i alla mål och ärenden inom sitt ansvarsområde.

På grund av personalförändringar inom Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings vuxenenhet behöver en ny rättegångsfullmakt utfärdas för dess chefer.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- 1582546 Tjut - rättegångsfullmakt

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Anna Cecilia,Obermüller	2024-04-25
Henrietta Birgitta,Ludwig	2024-04-25
Mia Isabelle,Berggren	2024-04-25